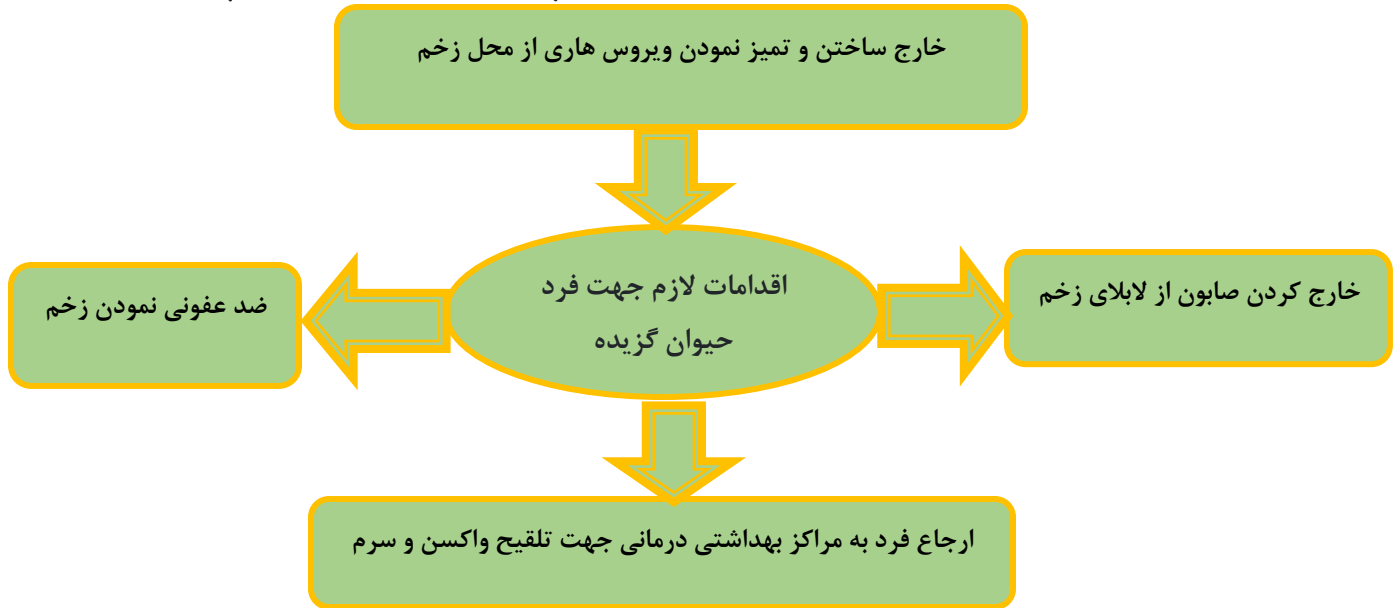

شعار روز جهانی هاری سال ۲۰۲۱ «آگاهی از حقایق، بدون هراس» ۶ مهر (۲۸ سپتامبر)

هاری:

هاری یک بیماری ویروسی سیستم اعصاب مرکزی است. این بیماری کشنده بین حیوانات و انسان مشترک بوده و اغلب بوسیله گزش حیوان آلوده مانند سگ، گربه، روباه و ... به انسان منتقل می شود. در صورت بروز علائم هاری این بیماری درمان ناپذیر بوده و سرانجام به مرگ منجر می شود. اصلی ترین راه سرایت بیماری، گازگرفتن به وسیله حیوان هار است.

ویروس هاری از طریق بزاق حیوان هار و محل گازگرفتگی وارد بدن شده و به سمت اعصاب انتهایی در ماهیچه ها می رود و شروع به تکثیر می نماید. این ویروس در انسان و سایر پستانداران خونگرم قابلیت رشد و تکثیر دارد.

متأسفانه باید گفت در صورت ابتلای فرد به ویروس هاری، مرگ او طی چند روز پس از شروع اولین علائم آن قطعی می باشد. خوشبختانه امروزه با پیشرفت علم و ساخت واکسن بیماری های مختلف، هاری قابل پیشگیری می باشد. اگر فردی به ویروس هاری آلوده شد، باید فوراً به مراکز درمانی برود و واکسن هاری تزریق کند. در این صورت امکان نجات از مرگ افزایش پیدا می کند.

عامل بیماری:

ویروسی است بی هوازی و نروتروپ یعنی تمایل به سیستم عصبی دارد و وقتی به سیستم عصبی مرکزی حمله نماید تقریباً همیشه موجب مرگ میزبان می گردد. ویروس هاری در حرارت ۵۰ درجه سانتی گراد در مدت ۱۵ دقیقه و در حرارت ۶۰ درجه در مدت ۳۵ ثانیه و در حرارت ۱۰۰ درجه سانتی گراد در مدت چند ثانیه از بین می رود. بنابراین برای ضدعفونی وسایل آلوده کافی است چند دقیقه آنها را بجوشانید و یا از فنل و الکل استفاده نمایید.

۶ مهر (۲۸ سپتامبر) روز جهانی مبارزه با هاری

این بیماری به دلایل ذیل دارای اهمیت می باشد:

- ۱- میزان کشندگی بسیار (صددرصد) به طوری که پس از ظهور علائم بیماری چه در انسان و چه در حیوان درمان پذیر نبوده و بیمار محکوم به مرگ می باشد.
- ۲- افزایش روند موارد حیوان گزیدگی انسانی که بناچار سالانه مبالغ زیادی صرف خرید سرم و واکسن ضد هاری جهت درمان و پیشگیری می گردد.
- ۳- تلفات و خسارات اقتصادی زیاد

راههای سرایت بیماری:

- ۱- اصلی ترین راه سرایت بیماری از طریق گازگرفتن به وسیله حیوانات می باشد. در مورد گربه و گربه سانان از طریق پنجه کشیدن انتقال بیماری صورت می گیرد، زیرا گربه دائماً مشغول لیسیدن پنجه ها می باشد و پنجه ها آلوده به بزاق می شوند و در موقع پنجه کشیدن می تواند ویروس را از طریق خراش به انسان منتقل نماید.
- ۲- راه پوست: بیماری هاری از راه پوست سالم قابل سرایت نیست، ولی اگر کوچکترین خراش یا زخمی در پوست وجود داشته باشد قابل سرایت می باشد.
- ۳- راه مخاط ها: سگها و گربه های به ظاهر سالم که در اواخر دوره نهفتگی بیماری هاری هستند می توانند ویروس را از طریق لیسیدن مخاط لب - چشم و بینی به صاحبان خود منتقل نمایند.
- ۴- انتقال از راه دستگاه گوارش: انتقال بیماری از این طریق بعید به نظر می رسد، ولی باید از خوردن گوشت و سایر فرآورده دامهای مبتلا به هاری خودداری نمود.

علائم بیماری هاری

علائم اولیه آن عبارت است از:

- سرفه، خستگی، تب، سردرد، بدن درد، سوزش در محل گاز گرفتگی، کاهش اشتها، احساس تهوع، درد عضلانی، گلو درد، فردی که مورد گاز گرفتگی سگ قرار گرفته، در طول این دوره ممکن است به صدا و نور بسیار حساس شود.
 - مرحله نهایی بیماری هاری، دوره حاد عصبی نام دارد. در طول این دوره، ویروس هاری سیستم عصبی مرکزی فرد را آلوده می کند.
- علائم نهایی هاری عبارت است از:

- اضطراب، رفتارهای خشونت آمیز، توهم و افسردگی، ترس از آب (ترس از آب به دلیل بیرون آمدن کف از دهان فرد بیمار)، مشکل در صحبت کردن و تکلم، ناتوانی در بلع، فلج شدن فک، حرکت غیر طبیعی عضله دیافراگم، دو بینی، ایست قلبی، مشکلات تنفسی، در نهایت مرگ بیمار

اقدامات لازم جهت فرد حیوان گزیده:

۱- خارج ساختن و تمیز نمودن ویروس هاری از محل زخم:

- تا حد مقدور در ساعات اولیه پس از گزش باید لابلای زخم را حداقل به مدت ۵ تا ده دقیقه با آب تمیز و صابون عمیقاً مورد شستشو قرار داد. این عمل مهمترین قسمت پیشگیری از هاری به حساب می آید و می توان ادعا کرد که بیش از ۵۰ درصد پیشگیری از بیماری مربوط به رعایت این مسأله است.

۲- خارج کردن صابون از لابلای زخم:

- با استفاده از شیلنگ و فشار آب باید کف صابونهای باقیمانده را از لابلای زخم خارج نمود، زیرا باقیمانده صابون می تواند مواد ضد عفونی کننده را بی اثر نماید.

۳ - ضد عفونی نمودن زخم:

زخم را بعد از شستشو باید با الکل ۶۰ تا ۷۰ درجه یا محلول بتادین یک درصد و یا سایر مواد ضد عفونی نمود (زخم را هیچ وقت نباید پانسمان نمود زیرا میکروب هاری بی هوازی است و بر اثر پانسمان رشد آن سریع خواهد شد)

۴ - ارجاع فرد به مراکز بهداشتی درمانی جهت تلقیح واکسن و سرم

پیگیری جهت تکمیل نوبتهای واکسن (که این مسأله باید با پیگیری، آموزش و حساسیت کامل دنبال گردد) ضمناً وضعیت واکسیناسیون توأم یا ثلاث فرد مجروح باید مورد بررسی قرار می گیرد. اگر واکسیناسیون کامل باشد فقط یک نوبت واکسن به عنوان یادآور کافی است، در صورتی که مجروح بر ضد کزاز قبلاً ایمن نشده باشد. اولین نوبت واکسن و همچنین سرم ضد کزاز به مقدار مورد نیاز با نظر پزشک به وی تزریق می شود و مطابق دستور عمل نوبت های بعدی واکسن را ادامه می دهیم.

واکسن هاری

واکسن هاری از کشت سلولی تهیه می شود و آن را می بایست در ۵ نوبت در روزهای: صفر - ۳ - ۷ - ۱۴ - ۳۰ به صورت عضلانی و حتماً در عضله دلتوئید بازو تلقیح نمود. در اطفال کمتر از ۲ سال واکسن در ناحیه فوقانی و جانبی ران تزریق می شود. هرگز نبایستی واکسن را در عضله سرین تلقیح کرد.

اگر فردی مورد گزش سگ قرار گیرد و سگ در دسترس باشد باید آن را به مدت ۱۰ روز بسته و تحت مراقبت قرار داد و در این مدت اگر علی رغم تأمین آب و غذای کافی حیوان تلف شد، به احتمال زیاد حیوان هار بوده و بایستی واکسیناسیون هاری تا نوبت آخر ادامه پیدا کند، ولی اگر بعد از ۱۰ روز حیوان سالم ماند نتیجه می گیریم سگ هار نیست و از ادامه واکسیناسیون یعنی نوبتهای ۱۴ و ۳۰ خودداری می نمایم.

توصیه مهم برای افرادی که حیوان خانگی (سگ - گربه و ..) دارند :

نخستین علامت بیماری تغییر در رفتار و عادت های حیوان است؛ به نحوی که حیوان گوشه گیر و منزوی یا عصبانی و بدخو شده و به گاز گرفتن سنگ، چوب و اشیای مختلف پرداخته و به هرکس و حیوان سر راه خود حمله می برد.

اگر حیوان خانگی شما توسط حیوان دیگر گزیده شد و یا در حیوان شما علائم مشکوک به هاری مشاهده گردید، سریعاً به دامپزشکی محل سکونت خود اطلاع رسانی نمایید.

منبع: سایت وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی - مبارزه با بیماریها

سوپروایزر آموزش سلامت بیمارستان دکتر ساجدی هادیشهر الهام حامدی فر